

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ İÇİN REHBER

İbrahim Kapaklıkaya

Belediye Meclis Üyeleri İçin Rehber

İbrahim Kapaklıkaya

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ İÇİN REHBER
Dr. İbrahim Kapaklıkaya

YAYIN NO
156

ISBN
978-625-8164-10-7

BİRİNCİ BASIM
Ağustos 2023

KONSEPT TASARIM
Baht. Design Studio

BASKI
Yalın Yayıncılık Anonim Şirketi
Sertifika No: 53595
www.yalinkitap.com

KÜLTÜR YAYINLARI

Yayın Hakları
© Marmara Belediyeler Birliđi Kültür Yayınları
Yayıncı Sertifika No: 15668

Marmara Belediyeler Birliđi Kültür Yayınları
Sarıdemir Mah. Ragıp Gümüşpala Cad. No: 10
Eminönü 34134 Fatih-İstanbul/Türkiye
marmara.gov.tr
mbbkulturyayinlari.com

Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	7
------------	---

I. BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN YÖNETİM YAPISINI TANIMA	9
1.1. Giriş.....	9
1.2. Türkiye'nin Yönetim Yapısı	9
1.2.1. Merkezî Yönetim	10
1.2.2. Yerel Yönetimler	12
1.3. Genel Olarak Belediyeler	14
1.3.1. Kuruluşu.....	14
1.3.2. Organları	15
1.3.3. Görev ve Sorumlulukları (5393/14. Madde).....	15
1.3.4. Yetki ve İmtiyazları (5393/15. Madde).....	17
1.3.5. Belediye Teşkilatı	21
1.3.6. Belediyenin Denetimi.....	22
1.3.7. Belediyenin Gelir ve Giderleri	22

II. BÖLÜM

BELEDİYE MECLİS ÜYESİ OLMAK.....	27
2.1. Giriş.....	27
2.2. Belediye Meclis Üyeleri Seçimi Zamanı ve Usulü	27
2.3. İl, İlçe ve Belde Belediye Meclislerinin Üyesi Sayısının Belirlenmesi	28
2.4. Büyükşehir Belediye Meclislerinin Üye Sayısının Belirlenmesi	28

2.5. Belediye Meclisi Üyeliđi Seçimlerinde Uygulanan Hesap Usulü	29
2.6. Meclis Üyeliđine Adaylık Süreci	30
2.6.1. Aday Olabilecek Kişilerde Aranan Şartlar	30
2.6.2. Partilerin Aday Belirlemesi	32
2.6.3. Bağımsız Adaylık	32
2.6.4. Kontenjan Adaylığı	33
2.6.5. İstifa Etme Zorunluluđu	33
2.7. Seçim Sonucunun İlanı ve Mazbata Verilmesi	34

III. BÖLÜM

MECLİS ÜYESİ NE İŞ YAPAR? GÖREVE BAŞLAMA, ALINABİLECEK GÖREVLER VE ÖNCELİK SIRALAMASI	37
3.1. Meclis Üyesinin Hukuki Statüsü	37
3.2. Belediyeye İlk Kayıt	38
3.3. Mal Bildirimi	38
3.4. Meclis Üyesi Kimliđi Verilmesi	39
3.5. Meclis Üyesinin Üstlenebileceđi Görevler	40
3.5.1. Başkan Yardımcılığı	40
3.5.2. Meclis Başkanvekilliđi	41
3.5.3. Encümen Üyeliđi	42
3.5.4. İhtisas Komisyonları Üyeliđi	42
3.6. İlk Meclis Toplantısı	44
3.7. İlk Toplantıda Meclis Üyesi İçin Önemli Seçimler	44

VI. BÖLÜM

BELEDİYE MECLİSİ VE KOMİSYONLARIN ÇALIŞMA USULLERİ.....	49
4.1. Belediye Meclisinin Toplantı Zamanları.....	49
4.2. Toplantı Gündemi.....	51
4.3. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı.....	51
4.4. Toplantının Yürütülmesi ve Yönetilmesi.....	53
4.5. Mecliste Düzenin Sağlanması.....	54
4.6. Mecliste Oylama Usulleri.....	55
4.7. Gündemdeki Konuların Karara Bağlanması.....	56
4.8. Kararların Tutanağa Geçirilmesi.....	57
4.9. Meclis Üyelerinin Katılmayacağı Meclis Toplantıları....	58
4.10. Meclis Kararlarının Kesinleşmesi.....	58
4.11. Kararların Mahalli Mülki İdare Amirine Gönderilmesi.	59
4.12. İhtisas Komisyonlarının Çalışma Usulleri.....	60
4.13. Plan ve Bütçe Komisyonu.....	61
4.14. Denetim Komisyonu.....	63
4.15. Belediye Encümeni.....	64
4.15.1. Encümenin Yapısı.....	64
4.15.2. Encümen Başkanlığı.....	65
4.15.3. Encümenin Görev ve Yetkileri.....	65
4.15.4. Encümen Toplantısı.....	66

V. BÖLÜM

BELEDİYE MECLİSİNİN GÖREV VE YETKİLERİ.....	69
5.1. Belediye Meclisinin Belediye Yapısı İçindeki Yeri.....	69
5.2. Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri.....	69

5.3. Bağlı İdarelerle İlgili Görevler	87
5.4. Meclisin Denetim Yetkileri	90
5.4.1. Faaliyet Raporunun Oylanması	90
5.4.2. Gensoru	91
5.4.3. Genel Görüşme	92
5.4.4. Soru nergesi	92

VI. BÖLÜM

GÖREVİN SONA ERMESİ, HAK VE SORUMLULUKLAR	93
6.1. Meclis yesinin Görevini Sona Ermesi Halleri	93
6.1.1. Olađan Haller	93
6.1.2. Meclisin Feshedilmesi (5393/30. Madde)	94
6.1.3. Meclis yelerinin Görevden Alınması (5393/46. Madde)	95
6.2. Meclis yesinin Hukuki ve Cezai Sorumluluđu	96
6.3. Meclis yesinin Göreviyle İlgili Olarak İşlediği Suçların Soruturulma Usulü	98
6.4. Meclis yesinin zlk Hakları	99
6.5. Belediye Şirketi Yönetim Kurulu yeliđi	100
6.5. Meclis yesinin Silah Taşıma Ruhsatı Alma Hakkı Var mı?	102
SON SÖZ	103
BELEDİYE MECLİSİ ÇALIŖMA YÖNETMELİĞİ	105

GİRİŞ

Demokrasi yerel yönetimlerde başlar. Yerel demokrasinin amacı yerel toplumun ihtiyaçları ve tercihlerini yansıtan yerel politikaların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamaktır. Etkin bir yerel demokrasi, kamusal katılımı kolaylaştırabilir, hizmet sunumunu iyileştirebilir, toplumu güçlendirebilir ve kalkınma açısından daha hızlı sonuç alınmasını sağlayabilir. Elbette aşırı yerelleşme de kamu hizmetlerinin parçalanması ve aşırı dağıtılan yetkilerin yerel yönetimlerin hizmet vermesini güçsüzleştirme sonucunu doğurabilir. Bir başka olumsuz sonuç da hep aynı kişilerin çeşitli yöntemlerle seçilmesi halinde, hesap vermeyen güçlerin gerçek bir demokratik temsil ve hesap vermeden kaçınarak yerel oligarşiler yaratması olabilir. Bilhassa milli birlik ve beraberliğin bekamız açısından büyük önem taşıdığı ülkemizde, yerel yönetimlerin bir yandan yerel demokrasiyi, yerel halkın ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayan birimler olmasını, öbür yandan da ülkenin bütünlüğü ve milli hedeflere uyumlu bir birliklik sergilemesini sağlayacak denge kurulması önemlidir. Hızlı kentleşmenin sürdüğü, dolayısıyla arazinin aşırı değerlendirildiği ülkemizde, özellikle imar uygulamaları alanında şeffaf, hesap verebilir, adil ve bilimsel kurallara uygun bir şekilde imar planlarının yapılması ve uygulanması büyük önem taşımaktadır. Burada da belediye meclislerine büyük görev düşmektedir.

Belediye meclis üyeleri yerel demokrasinin en önemli aktörleri olarak, yerel mecliste beldelerinin geleceğini, insanların refahını, hayat düzeyinin yükseltilmesini etkileyecek kararlar alırlar.

Türkiye’de yerel yönetim birimleri; İl özel idareleri, belediyeler ve köyler iken, büyükşehir belediyelerinin yaygınlaşmasıyla aslında tek bir yerel yönetim türüne yalnızca belediyelere dönüşmeye başlamıştır.

Bu yüzden belediye meclis üyeleri, aslında ülkemizin birçok ilindeki tek yerel meclisin üyeleridir. Her gün muhatap oldukları vatandaşların her türlü sorununu ve ihtiyaçlarını bilen, onlara yerel ölçekte çözümler bulabilecek bir konumda olan belediye meclis üyelerimizin, mevzuatla belirlenen görev ve yetkilerini bilerek görevlerine başlamaları elbette çok önemlidir.

Bu rehberin amacı da yeni başlayacak belediye meclis üyelerimize adaylık sürecinden itibaren izlemeleri gereken adımları, taşımaları gereken şartları; seçildikten sonra yerine getirecekleri görevleri, yetkileri ve sorumlulukları ile haklarını kısaca anlatarak yol göstermektir. Bu amaca uygun olarak teorik hiçbir tartışma ve değerlendirmeye girilmemiş ve yalnızca pratikte karşılaşılabilecek ve bilinmesi gereken kurallara yer verilmiştir.

Yeni seçilmiş veya bilgilerini tazelemek isteyen tekrar seçilmiş belediye meclis üyelerimizin yoluna ışık tutacağını umuyoruz. Bu arada küçük bir hatırlatma da yapmak isteriz: Türkiye mevzuatın en hızlı değiştiği ülkelerden birisidir. Bu nedenle meclis üyelerimize 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu başta olmak üzere, kendilerini ilgilendiren mevzuatı zaman zaman tekrar gözden geçirerek bilgilerini taze tutmalarını öneriyoruz.

Dr. İbrahim Kapaklıkaya

1961 yılında Çorum'da dünyaya geldi. 1984 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Yüksek lisansını İngiltere'de Brunel Üniversitesi'nde (1990-1991), doktorasını İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde (2009-2021) yaptı.

Anadolu'nun Bayramiç, Safranbolu, Gölköy, Hizan ve Pamukova ilçelerinde kaymakamlık yaptı. Daha sonra Mülkiye Başmüfettişliği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Genel Sekreter Yardımcılığı, Milli Eğitim Bakanlığı'nda Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu.

Halen FSM Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde misafir öğretim üyesi olarak imar hukuku dersleri vermekte, avukatlık-arabuluculuk, İBB Başkan Danışmanlığı, yerel yönetimlere yönelik eğitimler yapmakta ve danışmanlık hizmeti vermektedir.

Uyuşturucu ve Gençlik; Ölümün Ötesinde Ne Var?; Kürt Açılımı: Kuzey İrlanda Perspektifi; Hayat Yüğü Ağırdır, Allah'a Tutun ve İmar Hukukunda Mülkiyet (doktora tezinin kısaltması) adlı beş telif eserinin yanı sıra, İngilizceden Türkçeye tercümesini yaptığı altmıştan fazla yayınlanmış eseri bulunmaktadır.

Evli ve bir çocuk babasıdır.